

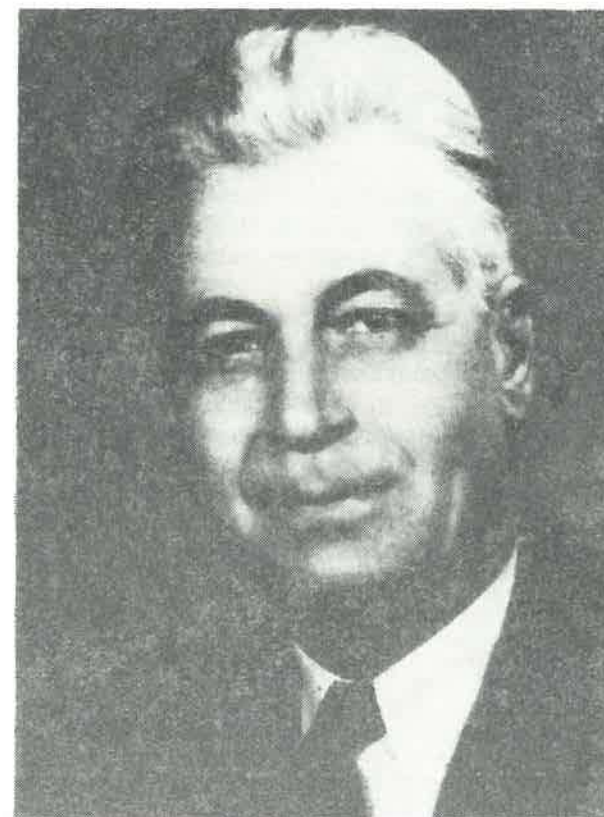
Prof. dr Tadić je nosilac Albanske spomenice, Spomenice Prvog svetskog rata i Ordena Svetog Save V stepena. Od univerzitetskih odlikovanja medalje-Prix de thèse-Medecine, 1925, Univerziteta u Nancy-u i Laureat de la Faculté de Medecine de Nancy.

U povorci, koja je ispratila prof. dr Radoja Tadića do večne kuće, nismo bili mi, njegovi dugogodišnji saradnici, nismo mogli da mu kažemo poslednje hvala, na doprinosu našoj medicinskoj istoriji, razvoju Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, kao i na spremnosti da pomogne i savetuje, da inspiriše i obogaćuje. Zato mu, imajući pred očima sve članove Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, koji su uvek znali da cene uložene napore prof. dr Tadića, kažemo poslednje toplo hvala!

PROF. DR MR ANDREJA DELINI
(10. VII 1899 — 18. V 1972)

Vojislav MARJANOVIĆ

POSLE LAKŠE BOLESTI, PREMINUO JE U BEOGRADU 18. V A SAHRANJEN 20. V 1972. god. na Novom groblju u porodičnoj grobnici Delinijevih, u 73. godini života, bivši beogradski apotekar, kozmetičar, direktor i profesor Srednje medicinske škole u Beogradu, osnivač, direktor i profesor Više medicinske škole u Beogradu, vrli član farmaceutskog

prof. dr mr Andreja Delini

društva SR Srbije, član Uređivačkog odbora »Arhiva za farmaciju«, istoričar farmacije i zdravstvene kulture, osnivač i višegodišnji predsednik Upravnog odbora Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, član Uređivačkog odbora društvenog časopisa »Acta historica medicinae, pharmaciae, veterinae« stalni član Upravnog odbora Sekcije za istoriju medicine i farmacije Srpskog lekarskog društva, predsednik Sekcije za istoriju farmacije farmaceutskeg društva SR Srbije, i borac za visoki ugled naše farmacije i naših farmaceuta, prof. dr mr Andreja Delini.

Njegova aktivnost polivalentnog zdravstvenog radnika je ogromna. On je dao i žrtvovao sebe našoj zdravstvenoj kulturi. Za tako odan i nesebičan rad dobio je više priznanja i odlikovanja u raznim vidovima.

Andreja Delini rođen je 10. VII 1899. god. u Beogradu u najstarijoj apotekarskoj porodici u Srbiji, koja je kroz četiri uzastopna kolena davala Srbiji apotekare, od majke Milke i oca Koste.

Osnovnu školu i niže razrede gimnazije učio je u Beogradu, a malu maturu je položio u Kruševcu 1915. god., gde mu je porodica iz Beograda izbegla u Prvom svetskom ratu.

U Kruševcu kao omladinac stupa u dobrovoljce u Konjički eskadron kapetana Dunjića, te sa našom vojskom prelazi Albanske gudure i stiže na ostrvo Krfa. Sa Krfa je, sa mnogim đacima koji su prešli Albaniju, povučen iz vojske i upućen u Francuski Alžir na dalje školovanje. Iz Alžira je prešao u Francusku 1916. god. u Bolijs, gde je za izbeglice bila formirana Srpska gimnazija sa internatom.

U tako formiranoj gimnaziji bilo je više tečajeva. Delini se upisao na jedan, prema odgovarajućim razredima gimnazije koje je dotle bio završio. Ustvari, upisao se bio na maturantski kurs. On nije sačekao da tu maturira, jer je odmah posle proboja Solunskog fronta u jesen 1918. god. pohitao u zemlju da vidi ko mu je ostao živ od porodice. Žurio je u oslobođenu otadžbinu da što pre sazna o sudbini oca, majke, sestre, brata, i strica, koje je bio ostavio u Kruševcu u izbeglištvu.

Stigavši u oslobođeni Beograd saznao je da mu je otac Kosta Delini, direktor pozorišta, umro u austrijskom ropstvu u Bosni u Doboju, od ratnih zaraza, a stric mr Nikola Delini umro u Rijeci, gde ga je rat zatekao 1914. god., takođe u ropstvu, kao zatečeni strani podanik.

Uža porodica Koste Delinija provela je okupaciju od 1915. do 1918. god. u Kruševcu. Za njima je krenuo Andreja Delini po kiši i snegu, porušanim prugama i stanicama, etapno raznim prevoznim sredstvima i pešice.

U Kruševcu je ostao i upisao se na tromesečni maturantski kurs, koji mu je određen prema svršenim razredima u Bolijsu. U Kruševcu je maturirao u prvoj polovini 1919. godine.

Posle mature odmah se upisao na Filozofski fakultet, na grupu književnosti, kod čuvenih profesora Bogdana i Pavla Popovića. Ispite je redovno polagao i položio je sve ispite pod C i B, a ostali su mu bili još ispiti pod A da diplomira. Međutim, on je prekinuo ove studije i prešao u Zagreb, upisao se na farmaciju, gde je diplomirao 1924. godine.

Što se tiče stare apoteke Delini u Beogradu, koja je osnovana 1841. ili 1842. god. čija je lokacija u ovom veku bila na uglu Knez Mihajlove i Sremske ulice (sada je u tome lokalnu optička radnja), za vreme okupacije u Prvom svetskom ratu, bila je pod sekvestrom okupacione vlasti.

U njoj su radili kao farmaceuti austrijski oficiri mr Šafranek Kavić i mr Vladimir Šifer, obadvojica iz Zagreba, a sem njih bilo je više pripravnica iz Beograda, jer su svi muškarci preko šesnaest godina bili u internaciji u Austriji ili Mađarskoj.

Porodica Delini je bila mnogoljudna sa pravima i pretenzijama na nasleđe ove apoteke, a pok. Andreja Delini je bio takođe suvlasnik. Pošto se nisu sporazumeli oko nasleđstva, došlo je do prodaje apoteke 1924. god., posle koje je svako od članova porodice dobio svoj deo koji mu je pripadao.

Posle prodaje ove apoteke mr Andreja Delini je uzeo pod zakup apoteku »Beli orao« mr Nisima Almozlina u Dušanovoj ulici u Beogradu od 1925. do 1926. god. Andreja Delini je napustio zemlju 1926. god. i radio u Parizu 1927. god. Posle Pariza otišao je u Prag i tamo bio direktor laboratorije »Vunome« od 1928. do 1932. godine. Tada se vratio u Beograd i tu se bavio proizvodnjom kozmetike i mirisnih sredstava sve do rata 1941. godine. Za vreme Drugog svetskog rata i nemačke okupacije držao je pod zakup drogeriju mr Josifa Levića u Uzun Mirkovoj ulici, gde se bavio i proizvodnjom kozmetike. Drogeriju je predao vlastima posle oslobođenja Beograda 1944. god.

Posle oslobođenja, kao zatečeni član Upravnog odbora Zanatske komore u Beogradu, učestvovao je prvih dana u radu na uspostavljanju zanatske privrede u Beogradu.

Kad je počela izgradnja prvog u zemlji autoputa »Bratstvo — jedinstvo« 1948. god. bio je među prvima i predano radio na organizaciji zdravstvene službe i medicinskom snabdevanju. Tu je bio zapažen radom i zalaganjem, pa je po završetku radova bio odlikovan odlukom Prezidijuma FNRJ, ordenom rada III stepena.

Posle završenog rada na autoputu Beograd — Zagreb zauzeo je novo radno mesto i postao v.d. direktora Srednje medicinske škole u Beogradu, postavljen od Ministarstva narodnog zdravlja SR Srbije 15. I 1949. godine. Za izvanredne zasluge za pedagoški rad i organizaciju podizanja srednjemedicinskih kadrova odlukom Prezidijuma NR Srbije od 7. VII 1950. god. nagrađen je Sedmojulskom nagradom.

Za stalnog direktora iste škole postavljen je odlukom Ministarstva narodnog zdravlja 4. VIII 1950. god.

Od dana stupanja na dužnost u školi, neumorno je radio i postavio je organizaciju nastave na zavidnu visinu, dobrom nastavom i potrebnom disciplinom, tako da je škola sukcesivno napredovala i dobila veliki ugled. Delini je u ovoj školi našao sebe i sav se predao radu. Njegovom zaslugom ona je postigla i dobila najveći stepen i postala najbolja škola u zemlji.

Odlukom Ministarstva narodnog zdravlja NR Srbije od 17. VIII 1950. god. dobio je zvanje zdravstvenog savetnika, tada najviše zvanje u farmaceutskoj hijerarhiji, sa trećim platnim činovničkim razredom.

Osnovao je školske laboratorijume i kabinete za očiglednu nastavu, i u školi formirao četiri odseka. Osnovao je i školski internat za učenice iz unutrašnjosti i u njemu zaveo odgovarajući potreban red i disciplinu. Ovakav rad, doneo je školi veliki ugled, i škola je za vreme njegovog

direktorovanja smatrana najboljom školom u grupi srednjih stručnih škola.

Posle završetka školske godine, nastojao je da svaku generaciju zaposli, tražeći od pojedinaca — svršenih učenika da se predaju radu i da u životu ničim ne okaljaju ime svoje škole.

Svi učenici su ga voleli, kao rođaka i oca, i uzvraćali su mu u pogodnim prilikama zahvalnost. Nije bila retkost da neko od učenika ili svršenih srednjemedicinskih radnika, dođe direktoru Deliniju, da mu se ispovedi za ranije učinjene ili skorašnje prestupe, katkad i desetak godina kasnije. Suze koje su se javljale u takvim slučajevima oblagorođavale su i učerike i njihovog direktora Delinija, koji je uvek umeo i znao da nađe pravu reč saveta i pomoći.

Za uspehe u pedagoškom radu Opština Savski venac u Beogradu odlikovala ga je diplomom i nagradom od 20.000 dinara, Udruženje nastavnika stručnih škola Jugoslavije dodelilo mu je novčanu nagradu od 20.000 dinara, a Savez omladine Jugoslavije mu je dodelio diplomu i počasnu značku.

Njegov rad na školskim udžbenicima takođe nije izostao. U saradnji sa inž. ek. Jovanom Arsenićem, profesorom srednjemedicinske škole, napisao je za školu udžbenik »Organizacija zdravstvene službe«, koji je doživio više izdanja.

U saradnji sa profesorom srednjemedicinske škole mr Ksenijom Đurđević napisao je udžbenik »Farmakognozija« za farmaceutski odsek iste škole. Kao osnivač, direktor i profesor Više medicinske škole u Beogradu osnovao je nov predmet »Zdravstvena administracija«, predavao ga u školi i napisao udžbenik.

Njegova delatnost je bila zapažena i u mnogim drugim krugovima van škole.

U radu farmaceutskog društva NR Srbije zapažen je među prvima od samog osnivanja društva 1945. god. Pre rata je postojalo društvo apotekara sopstvenika »Srpsko apotekarsko društvo« i udruženje apotekarskih zaposlenih u privatnim apotekama »Sekcija Beograd Saveza apotekarskih saradnika«. U novoosnovanom zajedničkom »Farmaceutskom društvu NR Srbije« bio je skoro stalno član Upravnog odbora društva i među osnivačima »Arhiva za farmaciju«, novog društvenog časopisa, čiji je član Uređivačkog odbora bio dugo godina.

Za vreme njegovog aktivnog rada u društvu donet je Kodeks farmaceutске deontologije, koji je i štampan.

Delini je i među osnivačima Sekcije za istoriju farmacije Farmaceutskog društva NR Srbije. Bio je više godina predsednik, na kome položaju ga je zadesila i smrt.

Godine 1955. učestvuje u osnivanju Jugoslovenskog društva za istoriju medicine, farmacije i veterinarstva u Beogradu, kasnijeg Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije. Godine 1960. postaje potpredsednik društva, aktivno radeći i vodeći društvo, s obzirom da je predsedniku mesto boravka bilo u Sarajevu.

Iste godine pokrenut je bio i društveni časopis »Acta historica medicinae pharmaciae veterinae«, gde se u radu jako zalaže zajedno sa osni-

vačem i dugogodišnjim urednikom, onda doc. dr Slobodanom Đorđevićem. Časopisu su odmah dali solidno naučno obeležje, sa strogim kriterijumom. Dali su mu i originalnu opremu i naslovnu stranu kakvu dotle nije imao ni jedan naš domaći časopis, uzevši naziv prema predlogu ranijeg sekretara mr Vojislava Marjanovića. Prvi broj časopisa izašao je u drugoj polovini 1960. god. i od tada je stalno izlazio. Sada izlazi četrnaesto godište.

Delini se intenzivno bavio proučavanjem i pisanjem radova iz istorije farmacije, ali se interesovao za probleme zdravstvene kulture uopšte. Od osnivanja stalno je bio član Upravnog odbora Sekcije za istoriju medicine i farmacije Srpskog lekarskog društva.

Iz rada pomenutih društava na izučavanju zdravstvene prošlosti rezultovao je i studiosni rad Delinija na doktorskoj disertaciji. 27. XII 1965. god. doktorirao je na farmaceutskom fakultetu u Beogradu sa temom »Stanje u farmaciji u Srbiji između dva svetska rata 1918—1941«. Tada je postao doktor farmaceutskih nauka, kao treći u Srbiji sa tezom iz istorije farmacije. Teza mu je štampana 1967. god. u izdanju »Srboleka« — kao prva knjiga štampana iz te oblasti.

Knjiga sadrži tri poglavlja sa odgovarajućim podnaslovima.

Prvi deo: Farmacija u Srbiji početkom dvadesetog veka. — Srpska farmacija na prelazu između dva veka; Farmacija u Srbiji za vreme ratova 1912—1918.

Drugi deo: Organizacija, zakonodavstvo, problemi i položaj farmacije u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevini Jugoslaviji; Organizacija zdravstvene službe; Zakoni o apotekama; Stanje apoteka; Formiranje preduzeća za snabdevanje apoteka i drugih zdravstvenih ustanova; Stručne organizacije farmaceuta; Apotekarska komora; Stručna farmaceutska štampa; Stručno obrazovanje farmaceuta.

Treći deo: Stanje farmacije u Srbiji između dva svetska rata 1918—1941; Pokret apotekarskih saradnika Srbije; Štrajk apotekarskih radnika u Beogradu; Drogerije na malo i njihov status u farmaciji u Srbiji; Finansijski zakon Kraljevine Jugoslavije za 1928—1929. god. i likvidacija drogerija na malo u Beogradu; Sporazum veledrogerija; Sekcija veledrogerija Kraljevine SHS pri Savezu trgovaca u Zagrebu; Savez veledrogerija Jugoslavije; Kratak pregled pravnih propisa o kartelima u Jugoslaviji; Osnivanje Apotekarske nabavno-proizvođačke zadruga u Beogradu; Izbori za Apotekarsku komoru 1937. godinu; Veliki kongresi svih farmaceutskih staleža.

Posle odlaska u penziju, nastojao je da ostvari svoju životnu želju i da osnuje instituciju za naučno izučavanje, primenu i proizvodnju kozmetike, za medicinsku kozmetologiju. Podržan od kolektiva Republičkog zavoda za narodno zdravlje SR Srbije i direktora prof. dr Jovana Cekića, idejno je i stvarno dao temeljnu koncepciju za stvaranje i otvaranje Instituta za medicinsku kozmetologiju. Sem toga, pokrenuo je izlaženje časopisa »Estetika — kozmetika« za popularizaciju kozmetike, i naučni časopis »Acta cosmetologica«. Nažalost, nije imao sreću da bude među prisutnima pri otvaranju ovoga instituta, jer njemu i nekolicini saradnika nečijim nemarom poziv nije bio upućen.

U poslednjim godinama života i rada često nam je davao savete kako se treba umeriti u radu i naporima, i na vreme se povući kada čovek postigne kulminaciju uspeha u radu. Međutim, u nečem je ipak pogrešio. On je svojevolejno dao ostavke na razne funkcije i povukao se pod parolom da je došlo vreme na to učini. Ipak je zakasnio. Umesto da uživa blagodat stecenoga mira i penzije, razboleo se, i obilazio lekare u zemlji i inostranstvu, sa željom da ozdravi i da produži da živi. Nije u tome uspeo.

Preminuo je u Beogradu 18. V 1972. god. skoro iznenada, i bio ispraćen od svojih dobrih i vernih prijatelja i drugova do večne kuće, gde je otišao da se odmori.

Njegova majka, Milka Pavlica-Defini, dramska umetnica, preminula je u Beogradu 23. XII 1972. god.

Lik prof. dr mr Andreje Delinija ostaće nam u večnoj uspomeni, jer je bio veliki pregalac, dobar prijatelj i drug, iskren saradnik, odličan pedagoški, plemenit čovek, poštenu trudbenik i čovek koji je svojom pojavom i svojim nastupom očaravao okolinu.

Neka mu je večna slava među živima.

ŽIVOT I DELO PRIM. DR LJUBIŠE ILIĆA (27. XI 1897 — 23. IX 1970)

Srebrica KNEŽEVIĆ

SEKCIJA SR SRBIJE NAUČNOG DRUŠTVA ZA ISTORIJU ZDRAVSTVENE kulture Jugoslavije izgubila je iz svojih redova prim. dr Ljubišu Ilića, prvog upravnika Gradske bolnice za grudobolne na Bežanijskoj kosi, jednog od najrevnosnijih saradnika, koji su rečju i delom konstruktivno učestvovali u diskusijama o vrednovanju rada Sekcije i njenih članova pojedinaca, dajući dragocene sugestije, uputstva, ukazujući na literaturu

Prim. dr Ljubiša Ilić

i praksu, dajući volje i podstreka za rad kako svojim kolegama i vršnjacima tako i mlađim članovima ostalih struka, koji su se bavili problematikom zdravstvene kulture.

Poslednjih godina, iako narušena zdravlja, neumorno je radio, trudeći se da da završni oblik svojim ranijim nastojanjima, istovremeno prikupljujući i sve nove podatke koje je domaća i strana literatura donosila. Naročito se interesovao za istoriju zdravstvene kulture svoga naroda. Tako je i poslednje dane, koje je proveo u kliničkoj bolnici u Novom Sadu,